

بررسی واژگان، کنایه‌ها و ضرب‌المثل‌های مربوط به کشت توتون در گویش گیلکی غرب گیلان

سمیه قربانپور دلیوند^۱، فیروز فاضلی^۲

۱- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی

۲- دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه گیلان

چکیده

تغییرات واژگان و اصطلاحات متداول هر دوره را می‌توان بستر مناسبی برای بررسی تغییرات اجتماعی و فرهنگی آن دوره دانست. بخش عمده‌ای از واژگان، اصطلاحات و تعییرات هر زبان یا گویش، مربوط به حوزه اشتغال و زراعت، ابزارآلات مخصوص و تعابیر مرتبط بدانها بوده و وارد زبان آن منطقه می‌شوند. با گذشت زمان و دگرگونی‌های معیشتی و اجتماعی، برخی مشاغل و حرفه‌ها منسوخ شده و اصطلاحات آنها نیز از حوزه استعمال خارج می‌شوند. تحولات این حوزه‌ها را در هر دوره می‌توان بازنمایندگی کنش‌های گوناگون آن دوره دانست که با فراموش شدن آنها، حلقه‌های اتصال به ویژگی‌های مهم زبانی و حتی غیرزبانی آن دوره گسسته می‌شوند. واژگان مربوط به کشت توتون در غرب گیلان نیز همزمان با رکود کشت این محصول رو به فراموشی نهاده و این در حالی است که توجه، بررسی و مکتوب نمودن این بخش از میراث گویش گیلکی را که دربر دارنده ویژگی‌های زبانی، اجتماعی و فرهنگی این منطقه در صدساله اخیر است، می‌توان یکی از راه‌های کمک به غنای زبان و گویش و پیشگیری از نابودی عناصر اصیل آن‌ها دانست. این پژوهش به بررسی و یادآوری واژگان، اصطلاحات و تعابیر مربوط به کاشت، داشت و برداشت توتون در غرب گیلان پرداخته است. بیشتر موارد ذکر شده در این پژوهش، در فرهنگ‌های واژگان مربوط به گویش گیلکی ثبت نشده‌اند. **واژگان کلیدی:** گویش گیلکی، غرب گیلان، توتون‌کاری، کنایه، ضرب‌المثل